

Инструкция за действие при случаи на незаконни сечи в горите на България

Поради зачестилите сигнали за незаконни сечи в цяла България, от WWF България решихме да информираме гражданите за необходимите действия за проверка на сечите:

1. Събиране на информация за сечите в определена гора.

Предида подадете сигнал за незаконни сечи до държавните контролни органи или да потърсите съдействие от неправителствените организации, е препоръчително да извършите предварителна проверка на ключови факти по случая.

На първо място, е нужно да локализирате възможно най-точно местоположението на гората, в която се извършва сечта. Това е възможно чрез публичната ГИС-платформа на WWF (<http://gis.wwf.bg>), където в горския и имотния кадастър можете от вкъщи или на терен (чрез смартфон с вграден GPS) да установите в кое стопанство и в кой горски подотдел (напр. ДГС Самоков, подотдел 122 „а“), вкл. в кой поземлен имот, попада гората.

На второ място, в регистъра на издадените разрешителни за сеч на сайта на Изпълнителна агенция по горите (http://new.iag.bg/cgi-bin/PSech_Index.cgi) може да проверите дали за съответната гора е било издадено разрешително за сеч през тази или изминалата година (данните в регистъра са групирани по землища).

На терен е необходимо да проверите дали отсечените дървета с диаметър над 18-20 см са маркирани с контролна горска марка (КГМ), която трябва ясно да личи в основата на пъна (от долната страна на склона) и върху отпечатъка на която да се различава номера на марката (напр. „А-2346“). Следва да се има предвид, че често незаконно отсечените дървета се маркират в последствие със спрей, болт или тампон с боя, с цел имитирането на КГМ (виж фиг. 1-3). Следователно, е необходимо при установяването на отсечени дървета със съмнителни отпечатъци от „марки“ сечта да се сигнализира на контролните органи като незаконна.

Фиг. 1. Оригинална контролна горска марка

Фиг. 2. Имитация на КГМ – петно от спрей, с капки по трева, листа и стърготини

Фиг. 3. Пряко задялкана кора и отпечатък от фалшива марка

Друг начин за установяването на незаконна сеч е чрез сравнение на броя, дървесния вид и диаметрите на отрязаните пъни в едно сечище с броя, дървесния вид и диаметрите на описаните за сеч дървета в сортиментната ведомост (виж по-долу) към позволителното за сеч (фиг. 4). Тук следва да се разпознават на терен добре границите на гората, както и да се има предвид, че диаметърът на отсечените дънери е с 4-10 см по-голям от съответните дървета в сортиментната ведомост.

The image shows a screenshot of a forest inventory table (сортиментна ведомост) with columns for tree diameter, species, and volume. The table is titled 'СОРТИМЕНТНА ВЕДОМОСТ' and contains data for various tree species and diameters. The table is organized into several sections, including 'СОРТИМЕНТНА ВЕДОМОСТ' and 'СОРТИМЕНТНА ВЕДОМОСТ ПО ВИДОВЕ ДЪРВЕТА'. The table includes columns for 'Диаметър (см)', 'Вид дърво', 'Обем (м³)', and 'Процент (%)'. The data is presented in a grid format with multiple rows and columns. The table is signed by a person named 'Иван Иванов' on 10/10/2018.

Фиг. 4. Сортиментна ведомост

По-фрапирашите нарушения могат да бъдат разпознати и при сравняване на интензивността на сечта (процентното съотношение на отсечените/маркираните за сеч дървета спрямо общия брой дървета в гората). Ако на единца площ (напр. 1000 м²) са отсечени всеки 5 от 10 дървета (освен ако не са отсечени предимно най-тънките дървета), а в документите за сечта е посочено, че интензивността е 15 %, то може да се предположи, че са отсечени 2-3 пъти повече дървета от разрешеното. Незаконно отсечените дървета най-често са маркирани с фалшива марка или спрей (фиг. 2-3), което ясно се разпознава спрямо отпечатъците на КГМ на законно отсечените дървета (фиг. 1).

При подготовка на по-сериозна кампания за защита на дадена гора, допълнително може да изискате от Регионалната дирекция по горите (РДГ) обстойна информация чрез Заявление за достъп до обществена информация. В заявлението посочете възможно най-конкретно местоположението на сечта и изисквайте следната информация по смисъла на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) и Закона за горите:

- **позволително за сеч, карнет опис и сортиментната ведомост на маркираните за сеч дървета, протоколи от проверки, както и протокола за освидетелстване на сечището в местност ... в землището на село**;
- при съмнения за увредена пътна мрежа или туристическа инфраструктура се изисква **технологичния план за добива и извоза на дървесината**;
- **плановия документ** (горскостопански план или програма, план извлечение, друг документ), въз основа на който е съгласувана сечта;
- **съгласувателното решение на Регионалната инспекция по околна среда и води**, въз основа на който е съгласуван плановият документ по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

(Забележка: Адресите на РДГ са налични на http://www.iag.bg/struct/lang/1/type/R/unit_index. РДГ са длъжни да предоставят въпросната информация и евентуален отказ следва да се обжалва пред административния съд. **Без тази информация е трудно да се извършват обективни проверки както от неправителствени организации, така и от контролните органи.** Понастоящем WWF България и Изпълнителната агенция по горите (ИАГ) обсъждат възможностите за създаването на публично достъпни бази данни в интернет, която да съдържа горепосочената информация. Засега единствената предварителна задължителна информация за една сеч представляват задължителното поставяне на табела с частична информация за сечта в района на сечището и информация за наличието на позволително за сеч за конкретен имот на сайта на ИАГ: http://new.iag.bg/cgi-bin/PSech_Index.cgi)

2. Сигнали и проверки на незаконни сечи.

Въз основа на събраните данни и публични документи за една сеч, можете да:

- извършете самостоятелна **проверка на терен**, да проверите дали информацията в документите отговаря на реалните обстоятелства в сечището (виж т.1) и **да заснемете с фотоапарат** състоянието на гората в сечището и пътната мрежа, ползвана за извоз на дървесината;
- да изпратите **сигнал за допълнителна проверка до Регионалната дирекция по горите** или Изпълнителната агенция по горите (вижте приложения **Сигнал за незаконна сеч**), които са основните контролни органи по отношение сечите в частни, държавни и общински гори, и следва да притежават информация и да контролират всички сечи в България. При подаването на сигнал до контролния орган се изискват задължително всички протоколи от проверката и документите за разрешаване на сечта в гората, за да се търси последваща отговорност при съмнения за прикриване на нарушенията;
- да потърсите **съдействие от представители на НПО** (включително WWF) за да получите указания как да извършите предварителна проверка, последващ анализ на събраните факти и публични документи (включително отговорите на РДГ по повод вашите сигнали), събирането на фотоматериали за въпросната сеч и евентуално за изготвянето на нови сигнали до контролните органи.

3. Кои гори са приоритетни за опазване?

Тъй като неправителствените организации нямат капацитета на държавата да проверяват всички сигнали за незаконни сечи в България, приоритетно се разглеждат сигнали за изсичане на рекреационни гори, крайречни гори и стари гори, тъй като тези гори имат най-голямо значение за хората от културна, туристическа и природозащитна гледна точка. В тези случаи, както всеки гражданин, така и природозащитните организации следва да проверят дали гората попада в защитена територия или защитена зона от **Натура 2000**, тъй като често се случва дори редовните сечи да са разрешени в нарушение на следните забрани в горското законодателство:

- изсича се **повече от 5% от запаса** на една крайречна гора и под предлог, че се прави "почистване на коритото на реката", се добиват, с чисто финансов интерес, онези дърветата, които с кореновата си система държат брега от срутване и ерозиране;
- изсичат се **стари (включително сухи) дървета, с хралупи и гнезда** на защитени видове птици и животни;
- изсичат се **стари гори на възраст над 100 г.**, които държавните и общинските стопанства са посочили за опазване като "гори във фаза на старост" на площ не по-малка от 10% от всички гори в стопанството, с цел опазването на най-редките и уязвими горски видове (сови, кълвачи, прилепи, дребни бозайници, насекоми, мъхови и др.), както и за създаването на условия за алтернативен туризъм. Почти в цяла България, неизсечените стари гори съставляват много по-малко от 10 % от площта на съответните горски стопанства и следва да се опазват.